

UPPSLAGET

Talkör i helklass

Barn ges ofta tillfällen att öva räkneramsan 1, 2, 3, 4, 5 ... men mer sällan får de öva på andra räkneramsor, som att räkna baklänges eller från andra starttal, eller räkna med större eller mindre hopp än ental. Det finns stora fördelar med att kunna ramsräkna även andra ramsor och talrader och det kan elever gärna göra tillsammans med klasskamraterna i form av talkörer.

I *Tänka, resonera och räkna årskurs 1–3*, TRR, används talkörer i form av räkneramsor som en kort inledning på varje lektion och som en signal till eleverna att ”Nu är det dags för matematik”.

Talkören är en gemensam aktivitet där klassen tillsammans läser och säger ramsorna i kör samtidigt som de lyssnar på varandra och känner rytmen i kroppen. Det bidrar till att eleverna upptäcker mönster i talsystemet och tränar flyt i räkningen, vilket i sin tur hjälper till att avlasta arbetsminnet.

Syftet med talkören är att eleverna ska öva på något som är centralt för det matematikinnehåll som ska behandlas. Lärarens roll är att berätta hur kören ska gå till och sedan att leda den, inte att gå igenom det matematiska innehållet i kören. Det innebär alltså att eleverna varken behöver kunna kören eller matematiken för att delta i talkören. Ett annat syfte är att samtliga elever varje lektion ska få en möjlighet att säga något matematiskt så att de blir vana vid hur det låter och hur symboler utläses. Det stärker det språkliga självförtroendet.

Ett exempel på en talkör är att klassen startar på ett tal mellan 90 och 100 och räknar 10-hopp neråt samtidigt som läraren pekar på talen på tallinjen. Mönstret handlar om att tiotalssiffran blir ett mindre och att entalssiffran förblir oförändrad. Denna talkör kan vara starten till att arbeta med subtraktion med tiotal.

Ett annat exempel är att använda talföljder med tal i bråkform för att öva på talens ordning och hur bråken uttalas. Det kan vara en inledning till att arbeta med bråktals placering på tallinjen för att eleverna ska få erfarenheter av ordning, linjäritet och kontinuitet.

Samma talkör används under flera lektioner, så länge klassen arbetar med ett och samma matematikinnehåll. I *Förstå och använda tal* argumenterar Alistair McIntosh för att talkörer bör användas i grundskolans alla årskurser.

I *Tänka, resonera och räkna i förskoleklass* beskrivs också hur talkörer används som start på samlingar. Utmärkande för dem är att de oftast sker i form av en rörelselek.

Redaktionen

Talkör i helklass

Följande talkörer är hämtade från årskurs 1, 2 respektive 3. Texten till vänster är det som läraren säger till eleverna, eller skriver upp och pekar på. Texten till höger är förklaring till läraren. Till den andra och tredje talkören behöver en tallinje respektive talkör med talföljder finnas uppsatt eller projicerad. Dessa underlag, och fler, finns att hämta på ncm.gu.se/matematikpapper.

Vi börjar på fem och räknar till tio:

5, 6, 7 ... 10.

Räkna uppåt med start på olika tal. Bestäm start- och sluttal inför varje talföljd.

Gör kören vid flera tillfällen och låt eleverna ge förslag på nya start- och sluttal.

Vi börjar på åtta och räknar till 15:

8, 9, 10 ... 15.

Vi börjar på 13 och räknar till 20:

13, 14, 15 ... 20.

Tallinje på väggen

0, 10, 20, 30 ... 90, 100, 90, 80 ... 10, 0

Räkna upp till 100 och ner igen i tiotal. Räkna från 0 till 1000 och ner igen i hundratal.

Låt eleverna välja ett tiotal eller hundratal att börja på, räkna upp till 100 eller 1000 från talet och ner igen. Upprepa ett par gånger.

Låt olika elever peka på talen på tallinjen samtidigt som hela klassen räknar i kör.

0, 100, 200, 300 ... 900, 1000, 900 ... 100, 0

Talkör med talföljder

$\frac{1}{2}$ $\frac{2}{2}$ $\frac{3}{2}$ $\frac{4}{2}$ $\frac{5}{2}$ $\frac{6}{2}$ $\frac{7}{2}$

Innan ni börjar läsa i kör, berätta att första raden utläses som "en halv, två halvor, tre halvor" och så vidare, andra raden som "en fjärdedel, två fjärdedelar, tre fjärdedelar" och så vidare.

$\frac{1}{4}$ $\frac{2}{4}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{4}{4}$ $\frac{5}{4}$ $\frac{6}{4}$ $\frac{7}{4}$

$\frac{1}{5}$ $\frac{2}{5}$ $\frac{3}{5}$ $\frac{4}{5}$ $\frac{5}{5}$ $\frac{6}{5}$ $\frac{7}{5}$